

JOC SI JOACA

PROIECT

INTRODUCERE

Jocul și joaca sunt teme foarte des întâlnite în viața cotidiană, iar ele reflectă o anumită tendință a omului spre socializare. Jocul este ca generalitate mai strict, de aceea el prezintă reguli, unele trebuie respectate, iar altele sunt menite să fie încălcate. Astfel apare dorința oricărei ființe umane de a depăși ceea ce este normal, de a depăși pe alții și de a se depăși pe sine, o tendință spre perfecțiune, ca țel principal al vieții. Mediocritatea este pentru cei slabi, de aceea omul a inventat competiția ca modalitate de afirmare.

Joaca este o formă de manifestare întâlnită la copii, care încearcă să scape de rutină cu ajutorul imaginației. Aceștia încalcă toate regulile impuse de rațiune, de natură, de tot ceea ce este realizabil, prin crearea unor personaje supranaturale pe care le comandă sau în locul cărora se pun chiar ei, impunând viziunea lor despre viață. Joaca se întâlnește de cele mai multe ori în poezii cu conținut destinat unei anumite categorii de vârstă: copilăria, dar și în proza care vizează experiențele și fazele formării caracterului unui personaj, de la vârstele cele mai fragede.

"Jocul este luptă, hazard, simulacru sau vârtej amețitor; jocul este un întreg univers cu șanse sau riscuri".

ISTORIE

ISTORIA JOCULUI SCRABBLE

In 1931, oraselul Poughkeepsie din staul New York era, la fel ca toate orasele americane, in ghearele depresiunii economice. Nu exista siguranta locului de munca. Traiul din expediente era la ordinea zilei.

Pierzandu-si locul de munca, arhitectul local Alfred Mosher Butts s-a hotarat sa castige banii exploatand pasiunea sa pentru jocurile cu litere. Fiind un om chibzuit, ochelariul Butts nu-i placeau jocurile cu zaruri, care se bazau exclusiv pe noroc. Pe de alta parte, isi dadea seama ca jocurile super-logice ca saahul, erau prea intelectuale pentru marele public.

Si noroc dar si inteligenta

Butts a conceput un joc bazat in parte pe noroc, in parte pe tehnic. Astfel, spre sfarsitul anului 1931, el reusise sa definitiveze o varianta de joc pe care a numit-o Lexico. Jocul de Lexico se juca fara tabla, jucatorii punctand in functie de lungimea cuvintelor formate. Pentru cuvintele cu "valori minore" (B, F, H, M, P, V, W, Y) se obtineau anumite prime, iar pentru cele cu "valori majore" (J, K, Q, X, Z) se realizau prime mai mari. Butts calculase frecventa si valoarea fiecărei litere a alfabetului studiind cu meticulozitate prima pagina a ziarului New York Times. Dandu-si insa seama ca prea multi se S (pluralul englezesc) ar face jocul prea usor, a redus la 4 numarul de jetoane reprezentand aceasta litera.

REFUZARI

In 1933, cererea lui Butts de brevetare a jocului Lexico a fost respinsa. la fel, atunci cand si-a prezentat inventia celor 2, mari fabricanti de jocuri, Parker Brothers si Milton Bradley, n-a primit decat refuzuri politicoase. Fara sa se lase descurajat, in urmatorii 5 ani Butts a fabricat el insusi aproape 200 de jocuri, pe care le vindea sau le oferea in dar prietenilor. Povestea jocului numit Lexico se incheie aici. Aceasta varianta de joc nu a fost niciodata un succes comercial.

O NOUA ETAPA: CREAREA GRILEI

1938 a fost anul in care Butts a facut un pas inainte in dezvoltarea jocului. Popularitatea de care se bucurau careurile de cuvinte incrucisate i-a dat ideea de a combina jocul sau de litere cu o tabla de joc, pe care cuvintele se puteau lega intre ele precum cuvintele incrucisate. Lexico a devenit astfel,

pe rand: Noi Anagrame, Alph, Criss-Cross, apoi Criss- Crosswords (cuvinte in zig-zag). Grilele pentru primele jocuri de Criss-Crosswords au fost desenate cu trusa

lui de arhitect, reproduse la sapirograf si lipite pe table de sah pliante. Literele erau desenate la fel, de mana, multiplicata si lipite pe scandurele de lemn, care apoi erau taiate in patratele de marimea casutelor grilei.

In anii care au urmat, jocul a trecut prin mai multe faze de dezvoltare. De exemplu, la un moment dat primul cuvânt era plasat in coltul din stanga sus al tablei. Multe din regulile imaginate inițial de Butts au ramas inesa neschimbate - de exemplu, grila de 15x15 patrate si grupa de 7 litere extrasa de fiecare jucator; de asemenea, distributia si valorile literelor (in engleza) au ramas neschimbate in 1938 si pana in zilele noastre.

Dar jocul numit Criss-Crosswords a fost intampinat cu acelasi refuz, ca si Lexico. Butts nu a reusit sa breveteze nici aceasta varianta a jocului, iar fabricantii nu s-au aratat nici ei interesati. Aveau sa regrete amaric, cu totii, aceasta decizie.

CU PUTIN AJUTOR DIN PARTEA PRIETENILOR

O vreme, Butts s-a gandit sa devina el insusi fabricant de jocuri. Dar is-a dat repede seama ca nu avea talent de intreprinzator, asa ca si-a practicat mai departe meseria de arhitect. Cum intre timp s-a declansat cel de-al doilea razboi mondial, butts nu s-a mai ocupat de dezvoltarea jocului sau pana in 1948. In acel an a aparut prima "zana buna", in persoana lui James Brunot, Detinatorul unuia din primele jocuri de

Criss - Crosswords. Sotilor Brunot le placea foarte mult jocul si erau convinsi ca ar trebui sa se comercializeze. Mai mult, James Brunot a vea si timp si chemare pentru o asemenea aventura comerciala. Butts si Brunot au incheiat un contact: Brunot avea sa fabrice jocul si sa-l comercializeze, platindu-i lui

Butts drepturile de autor pentru fiecare joc vandut.

16 DECEMBRIE 1948: O ZI DE SARBATOARE

Sotii Brunot si-au dat seama ca jocul aveam nevoie de unelertusuri. Ei au rearanjatcasutele "cu prima" si au simplificat regulile jocului, care erau prea lungi; de asemenea, s-au gandit sa schimbe numele jocului. Apoi au inaintat cererea de copyright, care le-a fost acordata la 1 decembrie 1948.

Imediat dupa asta, a urmat marea schimbare: numele jocului ! Dupa multe cautari, s-au hotarat pentru numele de SCRABBLE. la 16 decembrie 1948, noul nume era marca inregistrata. Modernul joc de Scarbble se nascuse, in sfarsit !

ATELIERUL DE SCRABBLE DIN CLADIREA SCOLII

Sotii brunot si-au instalat primul atelier in sufrageria casei lor. Brunot cumpara piesele de la diversi fabricanti si le ansambla cu ajutorul sotiei sale. la inceput, nu reuseau sa produca maiu mult de 18 jocuri pe zi, caci imprimau literele una cate una, pe jetoane din lemn. In 1949, primul lor an de producerea jocului, au ansamblat si au vandut 2251 de jocuri. Anul s-a incheiat cu o pierdere de 450 de dolari, In anii urmatori, au continuat sa se lupte in caest fel pentru producerea si comercializarea jocului. In 1952, lucrau inca in pierdere si erau pe cale sa renunte. Brunot si-a luat o vacanta pentru a cantari lucrurile in liniste si am lua o decizie. La intoarcere, a constatat ca popularitatea jocului crescuse brusc, drept pentru care comenzile curgeau din toate tarile. Era timpul sa caute spatiu maim mare pt atelier. Pana la urma au gasit o cladire, o fosta scoala aproape de casa lor si au mutat atelierul acxolo. In trimestrul 4, cifra vanzarilor ajunsese la 37000 de bucati.

"CUM ADICA, N-AVEM SCRABBLE IN STOC ?"

1952 a fost anul in care Jack Strauss, presedintele consiliului de administratie al societatii Macy`s din New York, cel mai mare magazin universal din lume, ajucat pentru prinma data Scrabble in timpul unui concediu. I-a placut atat de mult, in cat la intoarcere a cerut la raionul jucarii sa-i trimita cateva jocuri Scrabble. Discutia care a urmat poate fi ghicita. Decizia a fost ca raionul de jucarii sa aiba permanent la vanzare un numar cat mai mare de jocuri Scrabble. Si foarte curand, chiar asa s-a intamplat! Mai mult, magazinul Macy`s a intreprins pe cheltuiala proprie o companie promotionala care a facut ca jocul sa capteze foarte repede interesul a mii de cumparatori

In 1953, desi producea cam 6000 de jocuri Scarbble pe saptamana, Brunot si-a dat seama ca nu va mai putea face fata cererii, asa ca a vandut licenta de fabricatie firmei Selcow & Righter, una din cele mai mari companii producatoare de jocuri din America - aceeasi companie care refuzase propunerea lui Butts cu cativa a ni in urma.

GOANA DUPA SCRABBLE

Timp de 3 ani, comenzile se acceptau numai pe alese. Cererea crestea in ritm ametitor.

Intre timp, "nebulia Scrabble" cuprinsese pana si Australia... In acelasi an (1953), firma J.W.Spear & Sons a lansat jocul si in Marea Britanie, unde acesta a avut un imens succes.

In 1968, Brunot si-a vandut toate drepturile de fabricatie a jocului, iar Spear`s a achizitionat dreptul de comercializare in restul lumii, in afara de SUA, Canada si Australia. Drepturile asupra jocului au ramas astfel impartite pana astazi.

In 1986, firma Selcow & Righter a fost cumparata de Coleo, iar aceasta din urma a dat faliment un an mai tarziu. Astfel, la 53 de ani dupa ce-l refuzase, Milton Bradley a cumparata dreptul asupra jocului pentru SUA si Canada.

Din pacate, James Brunot a murit in octombrie 1984, asa ca n-a mai apucat sa vada primul campionat mondial de scrabble in limba engleza, care a avut loc in Londra, in 1991. Alfred Butts a avut insa aceasta bucurie. El a trait pana la varsta de 93 de ani si s-a stins din viata in aprilie 1993. Pana la sfarsitu vietii a jucat Scrabble cu aceeasi placere, cu familia sau cu prietenii. Acest om modest, lipsit de orice urma de infatuare, a trait sa vada cum creatia sa devenise un fenomen mondial.

In 1994, firma J. W. Spear & Sons a fost achizitionata de Mattel Inc., cel mai mare fabricant de jocuri si jucarii din lume.

Aceasta este incredibila istorie a jocului de Scrabble - iata un caz in care realitatea este mai ciudata decat fictiunea.

LITERATURA

ANTOINE DE SAINT - EXUBERY - (1900- 1944), scriitor si aviator francez. Intre viata si opera sa a existat o unitate perfecta. De profesie aviator, in scrierile sale a infatisat episoade dramatice din viata aviatiei. A publicat volumele: Curierul de la miazazi, Zborul de noapte, Pamant al oamenilor, Pilot de razboi, Scrisoare catre un ostatic si Micul print, povestire alegorica, incarcata de umanism. Postum i-au: Carnete, Scrisori, Sensul unei vietii, Citadela.

ROGER CAILLOIS - (1913 - 1978), scriitor si antropolog francez, este autorul a numeroase eseuri pe teme sociale, culturale, literare.

JOHAN HUIZINGA - (1872 - 1945), istoric si eseist olandez cunoscut prin studiile sale asupra Evului Mediu (Amurgul Evului Mediu) si asupra jocului (Homo Ludens)

EMIL BRUMARU - s-a nascut la 1 ianuarie 1939 in comuna Bahmutea, judetul Tighina. un timp indelungat (1963-1975) este medic la Dolhasca, apoi corector la revista ieseana de cultura "Convorbiri literare". A debutat cu poezii in 1966 in revista "Luceafarul", iar editorial in 1970, cu doua plachete de versuri; Versuri si Detectivul Arthur. Criticul Ioan Moldovan il caracterizeaza pe autorul Baladei Crinilor care si-au scris frumos ca un "poet de o candoare lirica deopotriva naiva si mimata, complicandu-si cu buna stiinta si cu arta reveriile", proiectand "un univers liric de o frapanta originalitate, in care jocul sentimental si imageria cea rafinata se intalnesc intr-o armonie de <<cantec naiv>>".

SERBAN FOARTA - s-a nascut la 8 iulie 1942 in Turnu Severin. Este licentiat al Facultatii de Filologie a Universitatii din Timisoara (1966). In 1976 isi i-a doctoratul in stiinte filozofice. Debuta in 1962 cu un articol despre greselile de tipar, iar ca poet, editorial, in 1976 cu volumul Texte pentru Phoenix, in colaborare cu Andrei Ujica. Se manifesta deopotriva in istorie si critica literara, eseistica, traduceri.

SIMONA POPESCU - nascuta in 1965, poeta, prozatoare si eseista. A publicat volumele de versuri Xilofonul si alte poeme (1990) si Juventus (1994). Exuvii (1997), o carte de retrospective in universul copilariei si al adolescentei, reprezinta debutul editorial al Simonei Popescu ca prozatoare.

CAIUS DOBRESCU - s-a nascut la 22 ianuarie 1966 in Brasov. A absolvit facultatea de Filologie din Bucuresti in 1988. Debuta cu poezii in revista literara "Dialog", Iasi 1985. Prima sa carte a fost numita "Efebia" (1994) precedat de "Pauza de respiratie" (1991).

MARK TWAIN - Samuel Langhorn Clemens (numele real al lui Mark Twain) s-a nascut la 30 noiembrie 1835 in Florida. Parintii lui se stabilesc curand in oraselul Hanibal, unde Sam isi va petrece copilaria si adolescenta aventuroasa pe care si le reaminteste in Aventurile lui Tom Sawyer si Aventurile lui Huckleberry Finn.

LEWIS CARROLL - fiu de preot, Lewis Carroll (1832 - 1898) - pseudonimul lui Charles Lutwidge Dodgson - si-a facut studiile la Universitatea din Oxford unde a si functionat mai tarziu ca profesor de matematica. Este autorul unor studii de specialitate, dar si al unor scrieri, celebre astazi, care au incantat generatii de copii, dar nu numai pe ei. Cele mai cunoscute carti ale sale sunt: "Peripetiile Alisei in Tara minunilor"(1865) si "Prin oglinda" (1872). A mai publicat: "Fantasmagorii" (1869), "O poveste incalcita" (1885) si "Silvia si Bruno".

TABLOURI BIBLICE
(VERSURI DE ABECEDAR)
TUDOR ARGHEZI
ADAM SI EVA

In aceasta poezie poetul a imbinat religia cu jocul si anume este vorba despre cum Dumnezeu a facut lumea si cum a facut-o pe Eva din coasta lui Adam pentru a nu se mai simti singur

Urainsu-i-se singur in stihii,
A vrut si Dumnezeu sa aiba-n cer copii
Si s-a gandit din ce sa-i faca,
Din borangic, argint sau promoroaca,
Frumosi, cinstiti, nevinovati.
Si puse - asezamantul dintre frati.

Dar i-a iesit cam somnuros si cam
Trandav si naravas stramosul meu Adam;
Ca l-a facut, cum am aflat,

Cu parf si nitelus scuipat;
Ca sa incerce daca un altoi
De stea putea sa prinda pe noroi,
Ca, de urat, scuipand in patru zari, stingher,
Facuse si luminile din cer.

Dar iata ca l-a nimerit,
Din pricina aluatului gresit,
Si ca Adam, intaiul fiu
Al Domnului, iesise, parca si zbanghiu.
Nu-i vorba, nici o poza nu ne-nvata
Cum ar fi fost omul dintai la fata.
Nici unda lacului nu l-a pastrat,
In care se-oglindea la scapatat.
Puterea lui dumnezeiasca.
Dormind mereu, cata sa-l mai trezeasca.
I-a rupt un os din coaste, ceva,
Si-a zamislit-o si pe Eva.

Mai poti casca de lene, iaras,
Cand ai o sora si-un tovaras?
S-au luat de maini si au cutreierat
Gradina toata-n lung si-n lat.
Sa nu te miri ca, sovaind si mici,
Li se julea si nasul prin urzici.

AMINTIRI DIN COPILARIE

ION CREANGA

- fragment -

Dupa cum bine stim cu totii in acest text este vorba despre nazbatiile poetului cand era mic si putem spune ca era foarte "sturlubatic" dupa cum recunoaste si el. Este vorba despre vremea cand inca nu mergea la scoala.

Nu stiu altii cum sunt, dar eu, cand ma gandesc la locul nasterii mele, la casa parinteasca din Humulesti, la stalpul hornului unde lega mama o sfoara cu motocei la capat, de crapau matele jucandu-se cu ei, La prichiciul vetrei celui humuit, de care ma tineam cand incepusem a merge copacel, la cuptiorul pe care ma ascundeam, cand ne jucam noi, baietii de-a mijoarca si la alte jocuri si jucarii pline de hazul si farmecul copilaresc, parca-mi salta

inima de bucurie! Si, Doamne, frumos era pe atunci, caci si parintii, si fratii, si surorile imi erau sanatosi si casa ne era indetulata si copiii si copilele megiesilor erau de-a pururea in petrecere cu noi, si toate imi mergeau pe plac, fara leac de suparare, de parca era toata lumea a mea !

Si eu eram vesel ca vremea cea buna si sturlubatic si copilaros ca vantul in turbarea sa. [...]

Dar vremea trecea cu amagele si eu cresteam pe nesimtite, si tot alte ganduri imi zburau prin cap, si alte placeri mi se desteptau in suflet si in loc de intelepciune, ma faceam tot mai neastamparat si dorul meu era acum nemarginit; caci sprintar si inselator este gandul omului, pe ale caruia aripi te poarta dorul necontenit si nu te lasa in pace, pana ce intri in mormant !

Insa vai de omul care se ia pe ganduri! Uite cum te trage pe furis apa la adanc si din veselia cea mai mare cazii deodata in uricioasa intristare!

Hai mai bine despre copilarie sa povestim, caci ea singura este vesele si nevinovata. Si, drept vorbind, acesta-i adevarul.

Ce-i pasa copilului cand mama si tata se gandesc la neajunsurile vietii, la se se poate sa le aduca ziua de maine, sau ca-i framanta late ganduri pline de ingrijire. Copilul, incalcat pe batul sau, gandeste ca se afla calare pe un cal de cei mai stasnici, pe care alearga cu voie buna, si-l bate cu biciul, si-l struneste cu tot dinamismul, si racneste la el din toata inima, de-ti i-a auzul; si de cade jos, crede ca l-a trantit calul, si pe bat isi descarca mania in toata puterea cuvantului...

Asa eram eu la varsta cea fericita si asa credca au fost toti copiii., de cand ii lumea asta pe pamant, macar sa zica cine ce-a zice.

Cand mama nu mai putea de obosita si se lasa cate oleaca ziua, sa se odihneasca, noi baietii, tocmai atunci ridicam casa in slava. Cand venea tata noaptea de la padure din Dumesnicu, inghetat de frig si plin de promoroaca, noi il spariem sarindu-i in spate pe intuneric. Si el, cat era de ostenit, ne prindea cate pe unul, ca la "baba-oarba", ne ridica in grinda, zicand: "tata mare !", si ne saruta mereu pe fiecare. Iar dupa ce se aprindea opaitul si tata se puna sa manance, noii scoteam matele de prin ocnite si cotruta si le flocaiam si le smotream dinaintea lui, de le mergea colbul; si nu puteau scapa bieteile mate din mainile noastre pana ce nu ne zgariau si ne stupeau ca pe noi.

- Inca te iuti la ei, barbate zice mama, si le dai paicle!

Asa-i?... Ha, ha! bine v-au mai facut, pughibale spurcate ce sunteti! ca nici o lighioaie nu se poate aciua pe langa casa de raul vostru... Iaca, daca nu v-am sacelat astazi, faceti otrocol prin cele mate si dati la om ca cainii prin bat.

Ara! D-aopi aveti stiinta ca va prea intreceti cu dediochiul ! Acus, ieu varga din coarda si va croiesc de va merg petecele !

- Ia lasa-i si tu, mai nevasta, lasa-i , ca se bucura si ei de venirea mea, zicea tata, dandu-ne huta. Ce la pasa? Lemne la trunchiu sunt; slanina si faina in pod sunt de-a volma; branza in putina, asemenea; curechii in boloboc, slava Domnului! Numai de-ar fi sanatosi, sa manance si sa se joace acum, cat is mititei; ca le-a trece lor zburdaciunea cand or fi mai mari si i-or lua grijile inainte; nu te teme, ca n-or scapa de asta. S-apoi nu stii ca este-o vorba: "Daca-i copil sa se joace; daca-i cal, sa traga; si daca-i popa, sa citeasca..."

- Tie omule, zice mama, asa ti-i a zice, ca nu sezi cu dansii in casa toata ziulica, sa-ti scoata peri albi, manca-i-ar pamantul sa-i manance. Doamne, iarta-ma ! De-ar mai veni vara, sa se mai joace si pe afara, ca m-am saturat de ei ca mere padurete ! Cate dracalii le vin in cap, toate le fac. Cand incepe a toca la Biserica, Zahei al tau cel cuminte, fuga si el afara si incepe a toca in stative, de paraie peretii casei si duduie ferestile ! Iar stropsitul de Ion, cu talanca de la oi, cu clestele si cu vatrarul, face o hodorageala si un taraboi, de-ti i-a auzul. Apoi isi pun cate-o toala in spate si cate un coif de hartie in cap si canta: "aliluia" si "Doamne miluieste, popa prinde peste", de te scot din casa. Si asta in toate zilele de cate doua-trei ori, de-ti vine, cateodata, sa-i cosesti in bataie, dca-ai sta sa te potrivesti lor...

- `Poi da, mai femeie, tot esti tu bisericosa aici pe loc, dupa cheful tau, macar ca-ti intra biserica in casa, de departe ce-i... De-amu puneti-va pe facut privigheri de toata noaptea si parascovenii cate va place, mai baieti; daca vi-i voia sa va deie ma-ta in toate zilele numai colaci de cei unsi cu miere de la "Patruzeci de sfinti" si coliva cu miez de nuca.

- Ei, apoi! minte ai, omule? Ma miram eu, de ce-s si ei asa de cuminti, mititeii; ca tu le dai nas si le tii hangul. Ia priveste-i cum stau toti treji si se uita tinta in ochii nostri, parca au de gand sa ne zugraveasca. Ian sa-i fii sculat la treaba, s-apoi sa-i vezi cum se codesc, se dramboiesc si se sclifosesc, zice mama. Ha ! la culcat, baieti, ca trece noaptea; voua ce va pasa, cand aveti de mancare sub nas !...

Si dupa ce ne culcam cu totii, noi, baietii, ca baietii, ne luam la harjoana si nu puteam dormi de incuri, pana nu era nevoita biata mama sa ne faca

musai cate-un surub, daua prin cap si sa ne deie cateva tapangele la spinare. Si tata, saturandu-se cateodata de atata galagie, zicea mamei:

- Ei taci, taci ! ajunga-ti de-amu, herghelie ! Stiu ca doar nu-s babe, sa chiroteasca in piciare !

Insa mama ne mai da atunci cateva pe deasupra, si mai indesate, zicand:

- Na-va de cheltuiala, ghiavoli ce sunteti ! Nici noaptea nu ma pot hodini de incotele voastre!

AVENTURILE LUI TOM SAWYER MARK TWAIN

- Mark Twain a ramas inconfundabil in istoria literaturii universale prin cele doua carti ale sale despre aventurile copilariei - Aventurile lui Tom Sawyer si Aventurile lui Huckleberry Finn. Aceste opere au o substanta autobiografica. Ele sunt inspirate din copilaria scriitorului, desfasurata intr-un orasel de provincie.

Intamplarile povestite au insa o valoare mai generala. Ele sunt faptele si pataniile oricarui copil nastamparat, transfigurate in opera literara datorita umorului neintrecut si stilului viu ale lui Mark Twain.. Departe de a fi doar consemnare plina de farmec a catorva din poznele unui strengar, Aventurile lui Tom Sawyer constituie o adevarata recreare a universului copilariei, mai ales

prin ideea de joc ce guverneaza cartea. A te juca inseamna pentru protagonistii acestei carti a fi intr-o continua exploatare a lumii inconjuratoare, a dori sa fii asemeni unor eroi din cartile copilariei (pirati, descoperitori de comori, haiduci), a fi pentru totdeauna liber si mai ales a incerca sa faci tot timpul glume pe seama celor din jur si a pune la cale farse.

Aventurile Lui Tom Sawyer - fragment -

- Vaduva e paine lui Dumnezeu, dar nu ma-mpac eu cu obiceiurile lor. ma pune sa ma scol in fiesticare dimineata la ora fixa, zor nevoie sa ma spal, ma piaptana slugile ei pana ma apuca ametelile...si nu ma lasa sa dorm in sopron pentru nimic in lumne. Trebuie musai sa port afurisitele alea de toale, in care ma-nabus, nu alta - nu`s ce dracu are, paca nu trece pic de aer prin ele, si-apoi asa-s de scrobite si dichisite, ca nu-i chip sa ma asez cu ele, ori sa ma trantesc pe jos, ori sa ma dau de-a berbeleaca dac-am chef. Nu m-am mai dat

pe-o vale la uasa de pivnita nici nu mai tin minte de cand, parca de ani si ani (...). Vaduva mananca dupa clopotel se culca dupa clopotel, se scola dupa clopotel, ma rog, dupa tipic, de ti se apleaca. Da` cine dracu poa-sa rabde asta?!

BALADA BAIONETEI DIN BAYONNE SERBAN FOARTA

- Balada baionetei din Bayanne a aparut in volumul Simpleroze (1978). Ceea ce titlul poeziei poate daor sugereaza devine evident pe masura ce versurile se succed. Cuvintele se urmeaza unele pe celelalte, isi raspund si se leaga in vartejul jocului, parca in ritmul unui descantec. Poezia poate sa aiba functionalitatea, sensul acelor formule fixe, ritualice care preced desfasurarea propriu-zisa a jocurilor oricand si oriunde inventate.

- Balada baionetei din Bayonne pare o neintrerupta joaca cu limbajul, inventia nestapanita da nastere unei curgeri melodioase de sunete, de variatii sonore care transfigureaza, care preface cuvintele (comune, rare sau apartinand unei practici poetice traditioanle) tocmai in sensul obtinerii anumitor corespondente acustice chiar daca, si, de fapt, mai ales daca, prin aceasta prinde viata o rostire care tinde sa treaca dincolo de sens, de transparenta.

BALADA BAIONETEI DIN BAYONNE

Olanda vine din Olanda
casmirul vine din Casmir;
ca ni s-a ofilit ghirlanda
cu toate astea nu ma mir...
...Am mai dansat o arleziana,
a mai cazut un batalion:
sclipea-n Artois o arteziana
si-o baioneta la Bayonne.

De la Berlin venea berlina
si indigoul de la Ind
iubea Marcel pe Albertina
si era foarte suferind...
Si ne-a cuprins indiferenta
si-a mai pocnit cate-un balon:

sclipesc faiantele-n Faenza
si baionetele-n Bayonne.

Voltaire dormea intr-o voltera
si, intre timp, filozofia;
a mai trecut de-atunci o era,
a mai cazut cate-o sofa... .
...De ce se clatina iatacul
si cad ghiulele pe balcon?
Opriti, opriti, opriti atacul
la baioneta, la Bayonne !

A mai trecut o belepoca
adio, domnule baron!...
...Sclipeste-n soare, echivoca,
o baioneta, la Bayonne.

ECUSON
EMIL BRUMARU

-Emil Brumaru este unul dintre acei rari poeti romani indragostiti in egala masura de forta cuvintului si de suavitatele lui, un indragostit de lumea vegetalelor si a obiectelor domestice, de numele celor care par sa nu comunice, de mirosuri si arome, de suavitati clasice si de lascivitati conjugale... Cuvantul "canta" frumos in poezia lui Emil, textul se ofera ca joc si mesaj totodata. Nu se poate sa nu incante muzicalitatea versurilor si seninatatea celui ce comunica o stare, un loc, o senzatie, o...leguma.

ECUSON

Iti trimit un ecuson,
Cel mai gingas si mai trist
E barat cu bulion
Si-n triunghiul de deasupra
Are-un melc cu crucifix
Care tine pe un corn
Patru fluturi ce-si beau supa

Cu cravatele la fix.
Iar in cel de dedesubt,
Lang-un domn de portocala,
Doua rame pentru supt
In clipa de plictiseala

SINGURATATEA ADOLESCENTEI SIMONA POPESCU

-titlul cartii is are radacinile in adolescenta, cand autoarea nota intr-un jurnal sensurile unor cuvinte enigmatice. "Enigmaticul titlu al cartii spune, intr-un fel, totul: caci <<exuviile>> sunt pieile lepadate, carcasele subtiri lasate in urma de fluturi atunci cand ies din pupe, invelisurile neparlitate ale vietatilor care, crescand, se transforma cu totul. La fel facem si noi cu ipostazele noastre vechi, infantile, imature, pe care le ingropam in uitare. Simona Popescu, ea, nu poate si nu vrea sa le abandoneze: le stange, le colectioneaza, le suprapune intr-un timp prezent care, ca intr-o sincronie perfecta, aduna toate varstele precedente la un loc.

Singuratatea Adolescenteii - fragment -

Adolescent fiind, nu e nevoie sa plece ai tai de acasa ca sa-ti vezi de ale tale. <<Aventurile>> printre obiecte, rascolitul camarilor si dulapurile nu te mai amuza. Singuratate - e acum un cuvint cu alt continut. Niciodata nu esti mai singur ca in adolescenta. Si niciodata singuratatea nu e mai impunatoare si in acelasi timp mai uimitoare, niciodata nu e mai contradictorie ca atunci. Poate din cauza asta orice adolescent isi cauta cu atat inversunare o pereche; agatandu-se de oricine-i iese in cale, indragostindu-se de ideea de jumatate, de ideea de a fin indragostit, iubindu-se in celalat, mereu pe sine: avar generos.

O, nu, singuratatea, la varsta asta, nu-i o treaba usoara. Sa stabilesti iarasi si iara, un nou raport cu tine. Gandesti fara sa te fixezi pe ceva -

gandire flotanta, reverie si cosmarerie, amestecate, stari imprezibile, opuse si simultane. Gandesti doar privind.

Egoista, adolescentina singuratate, palpand psihedelic... Ondule sonore. Perdele fumurii intre tine si lucruri. Departate clopote tubulare, departe, in imaginazie. N-ai nevoie de nimeni si nimic. De aceea crezi ca-n adevar Hyazinth al lui Novalis n-avea nevoie de nici o Rosenbute. Iara tovarasul de joaca, cu flori de trandafiri si de rochita-randunicii in plete, nu-ntelegea nimic atunci cand ii spunea tanarului discipol din Sais: <<Tu, visatorul, ai pornit-o pe un drum gresit. Asa nu vei ajunge departe (...) Esti tanar inca, nu simti oare pulsandu-ti in vine porunca tineretii? Si nu-ti inunda oare pieptul iubirea si dorul? Cum poti sta de unul singur? Natura asta ea singura?

De cel singuratic fug si bucuria si dorinat (...) Numai printre oameni se impamanteste duhul care, in mii de culori, te napadeste prin toate simturile te invaluieste ca o nevazuta iubita. La ospetele noastre limba i se dezleaga, sta in capul mesei si inalta cantarile cele mai voioase vietii>>. Nu-ntelegea nimic.

O camera goala si-un duh risipit in zeci de culori sau soarele palid al plictisellii - totuna. Ca o nevazuta iubita sau un nevazut iubit, singuratatea ta te inaluie...

15 ani. Ai colegi noi, nici un prieten, nici un dusman, nici o fiinta care sa ti se opuna, care sa te faca sa fii si in afara ta. Nu stii ce e dragostea, dar te gandesti mereu la asta. Esti singura si de-o trufie infioratoare. N-ai nevoie de nimeni. Cum te privesti in oglinda, seriozitatea ta te intimideaza. O faptura inaccesibila, rece. Stai intre carti. Mama si tata sunt ultimele fiinte care ar putea sa te inteleaga ce se intampla cu tine. N-ai chef sa vorbesti cu ei. Fratele tau e un tanc desuferit care nu stie decat sa se zbenguie toata ziua, sa se joace ca descreieratul. Asculți in nestire Simfonia fantastica a lui Berlioz.

Tii un jurnal si n-ai ce sa scrii acolo. Niste chestii foarte abstracte, peste care planeaza o caraghoiasa megalomanie (si o la fel de caraghoiasa penita zilnica). Ai vrea sa dansezi dar nu stii cum, ai vrea sa iubesti, dar nu ai pe cine, ai vrea sa vorbesti cu cineva, dar n-ai ce spune. Esti vehement si paralizat. Irascibil si neprihanit. La panda si nauc. Impaunat si nenorocit. Corpul se ingrasa cu nepasare. Minte tanjeste si ea dupa ceva. Plangi fara motiv, in timp ce rontai la un colt de paine ca si cum ai roade mucava, pana ce maxilarul se inclesteaza.

pana ce totul devine o absurda inolestare. Esti singur si...<<piezis>>, adauga in mod reflex o <<componenta>> asa-zis educata de tine. nedeslusit. Incordat si neutru. Lipsit, naibii, acolo, de orice revoir, vorba lui Baudelaire. Gandind la viitorul autentic. O vraiste si-nainte.

Singuratate - sora buna cu vidul, singuratate netrebica in care licare dulce prostia, singuratate trufasa care te face sa te simti nemuritor (si mort totodata) singuratate meschina, de indaplat (inadaptat la tine insuti).

TRAIND PERICULOS CAIUS DOBRESU

-limbajul reprezinta un "decupaj" incomplet, neputincios, ba chiar falsificator al realitatii. Formele cuvintelor, sensurile cuvintelor se rigidizeaza, incremenesc in anumite configuratii sub influenta si dictatura unor conventii de sute de ani, astfel incat vine in timp care un moment cand acestea ne par insuficiente, saracacioase, "tocite", osificate. Limba vorbita sau scrisa nu ajunge sa acopere intreaga noastra experienta, sa ne oglindeasca fidel emotiile, nelinistile, care sunt unice in felul lor nu numai de la om la om, dar si in limitele aceluasi individualitati. In mare masura, ceea ce putem noi sa exteriorizam prin cuvinte tradeaza esenta, complexitatea traiurilor si intentiilor noastre. Poezia se vrea din acest motiv modalitatea de a pune capat acestei neputinte de "a exprima", de a releva. Discursul ei se schimba si se innoieste mereu. Fie el mai serios, protestar, satiric, polemic, sensul prezentei si finalitatii sale este "distantarea", "redefinirea", destramarea acelei doze de imobilitate, de incremenire pe care cotidianul, obisnuinta le impun cuvintelor. E ceea ce se intampla si in poezia de fata.

Traind Periculos

St lucruri p care nu leai
spune niciodata daca nu
teai forta. Uti pur & simplu, nu
notezi sand.

Si tocmaacolo
poassa fie cei m impo,
d pilda

cnd eram p scari, cu cosu
d gunoi
plin oki, + 1 cutie d carton
verde, in careau fost pantofii
lu Pixi - plina & cu
cu sfecla de caream
facussuc - si d d
getu mic imi atarna
1 plasa plina cucu
tii p care vroiau so arunce
Diana + Irina - feteleasta

plecau la 1 zi d nastere &
mam ganditca poateam luadin
greseala cealalta punga,
cu cadourile

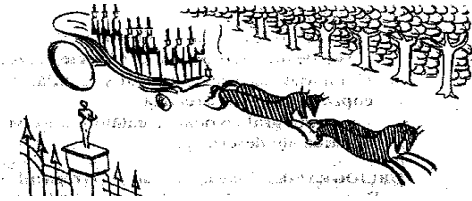
Si iuteasa,
cobor p scari, cu
incarcatura asta d gunoi p brate - sa se fi
stins lumina, sa fi
ramas in bezna

1 stare extrema, n care
conteaza fiecare pas. Findca poti
venin cap, in fiece clipa, cu toate
mizeriile peste. 1 stare limita, cnd
incepi sa simti viata d parca fiecare treaptar
fi 1 lama
1 intensitate
care face k lu dn dgtle dinauntrumeu sapp
pese pun buton si sapp
rinda lumina. Uau.

Tratate

PRELIMINARI LA O INTELEGERE A DEMNITATII JOCULUI IN LUMEA CULTURII JOHAN HUIZINGA

In 1560, Bruegel picteaza jocuri de copii. Specialistii au facut inventarul scenelor: 78 de experiente ludice, aproape replica plastica a jocurilor enumerate de Rabelais in cartea²² din Gargantua. Cum am putea spune, privind Jocurile din Bruegel, ca nu stim ce este jocul? In coltul din stanga al tabloului, pe o prisma, daua fete joaca arsice. Deschizi din nou cartea specialistului si afli ca jocul redat aici de Bruegel e vechi de cand lumea, ca la greci se numea pentrlitha ("cinci pietre"), la romani tali, ca englezii ii spuneau ca si

grecii -- five-stones --, iar germanii Fangsteine, ca Rublais il inregistreaza sub numele de aux martres sau aus pingres, ca il joaca deci copii intotdeauna si de pretutindeni, din moment ce il cunosc si japonezii (Otadama), iar ca miale, cum le zice la arsice pe muntenele, sunt de gasit pana si in mormintele preistorice din Kiev. Tabloul lui Bruengel si cartea care il talmaceste nu fac decat sa ne confirme impresia ca, tocmai fiindca suntem intr-un spatiu familiar, stim, si ca, departe de a constitui o problema, jocul nu poate insemna mai mult decat prilejul unei recunoasteri sau regasiri.

Sa privim inasa mai atent sub chipurile acestea incerte, de copii batraniciosi, este antrenata parca toata suflarea unei comunitati, si gandul ca tota lumea se joaca deschide deodata catre un alt soi de ludus sau catre un perpetuum ludic. De altmieteori, totul este aici, atat de nefiresc, incat esti impins sa treci de la simpla privire la o cumpanire mai atenta a lucrurilor.

Locul de desfasurare a jocurilor sunt piata unui oras, curtile caselor, ba chiar strazile care se deschid din piata, creind linii de fuga ale tabloului. Cele 78 de jocuri traiesc inasa intr-o falsa vecinatate; coexistente, ele nu pot fi gandite decat sub forma unor clisee ludice, prelungind in gand miscarile protagonistilor, suntem obligati sa constatam ca ei isi violeaza reciproc spatiile de joc; vecinatatea jucatorilor eterogeni este altfel fictiva si, desi adusi sa existe laolalta intr-o topografie reala (piata), ei creeaza de fapt o sinteza spatiala artificiala, care capata de indata o valoare ideala si demonstrativa. Este ca si cum toate curtile copiilor s-ar fi varsat intr-o piata abstracta a jocului. Din tablou, se degaja un soi de ostentatie lucidica, si acesta senzatie de "prea mult joc" ne obliga sa gandim ca jocul nu este doar o experinta cu hotare ferme, ca, deschizand aceasta expozitie a jocului intr-un spatiu conventional, Bruegel a avut mai degraba in vedere o dimensiune a existentei, o realitate care debordeaza granitele copilariei, invalidand, ca o figura a carei existenta ne scapa deocamdata, intreaga regiunea fiintei umane. Tabloul lui Bruegel nu este un raspuns, dar este deschiderea unei probleme.

CONCEPEREA SI EXPRIMAREA NOTIUNII JOC LA NIVEL LINGVISTIC JOHAN HUIZINGA

Jocul este o actiune sau o activitate efectuata de bunavoie inlauntrul anumitor limite stabile, de timp si de spatiu, si dupa reguli acceptate de bunavoie, dar absolut obligatorii, avand scopul in sine insasi si fiind insotita de un sentiment de incordare si de bucurie, si de ideea ca "este altfel" decat "viata obișnuita". Astfel determinata, notiunea pare adecvata pentru a cuprinde tot ceea ce numim joc: joaca animalelor, a copiilor si a adulților, jocurile de îndemnare, de putere, de inteligenta si de noroc, reprezentatiile si spectacolele.

Cazul grecilor, dupa cum vom vedea numaidecat, nu este deloc izolat. El apare, intr-o infatisare introductiva diferita, la vechii indieni. Exprimarea notiunii de "joc" se imparte si acolo in diferiti termeni. Sanscrita are in uz acest scop nu mai puțin de patru rădăcini diferite. Termenul cel mai general pentru "a [se] juca" este kridati. Cuvântul indica joaca animalelor, a copiilor si a adulților. El servește, exact ca si cuvântul "joc" din limbile germanice si pentru mișcarea vântului sau a valurilor. Poate înseamnă o topaiala sau un dans general, fara o notiune de "joc" categorica. prin aceasta din urma semnificatie, se apropie mult de rădăcina nrt, care acoperă întregul domeniu al dansului si al spectacolului dramatic.

Cuvintele cu intelesul de "joc" in sanscrita nu sunt folosite pentru a exprima notiunea de "competitie", care, cu toate ca societatea indiana veche cunoștea competii de tot felul, nu este reprezentata aproape deloc de o denumire specifica.

JOCUL SI TEORIA CULTURII JOHAN HUIZINGA

Cand rolul social devine a fi realmente ceva, iar reprezenta doar este de asta data o realitate suprapusa acestuia si care-l contrazice de la inaltimea unei depline gratuitati, jocul izbucneste in forma plenara si capata o functie creatoare de cultura. Omul, ca fiinta ludic-culturala, este subiectul unui spectacol care-si da legea rolului propriu si nu o primeste ca lege a unui spectacol mostenit si constrangator. Dar sa incepem si in cazul acesta de la lumea de joc a copilului. In sociologie, jocul copilului era pregatire pentru existenta propriu-zisa (rolul social), joc in vederea unui rol in care erai doar jucat. In teoria culturii, jocul copilului este nu pregatire, ci paradigme pentru "a reprezenta doar", joc in vederea unui rol in care nu esti jucat, ci te joci. Teoreticianul culturii descopera in universul ludic al copilului cazul privilegiat cand faptul de "a fi" aluneca deplin intr-un rol gratuit. Fiindca unica fiinta care inca nu are rol social, copilul genera situatia de exceptie cand jocul nu mai reprezinta dublul unei existente heteroludice. Copilul, este singura fiinta in care distinctia dintre "a fi" si "a reprezenta" se pierde in lumea unica a jocului. Discursul sociologic este anulat in cazul sau de faptul ca, jucandu-se, copilul se joaca de fapt pe sine

si spectacolul ludic pe care el il ofera este propria lui realitate unidimensionala ludic. Copilul este eminamente joc, si "rolul" sau social este de a lua roluri. Necesitatea lui este propria lui libertate, si felul in care el este jucat este acela ca se joaca. Ceea ce copilul detine dintr-o data ca ordine superioara de existenta datorata gratuitatii jocului omul matur trebuie sa redobandeasca prin efortul ridicarii la gratuitatea culturii. Jocul copilului nu este decat o promisiune de libertate, si nu libertatea insasi, de neconceput fara constiinta distantei care desparte de o lume straina de ea. Adevaratul rol este unul pe care il iei, cu constiinta necesitatii abandonate si a distantei care acum, cand te joci, te desparte de ea. Numai intrucat este gratuitate recuperata, jocul devine cu adevarat liber si creator de cultura. Si tocmai fiindca libertatea il domina, copilul exerseaza in gol riturile creatiei culturale; in schimb, pe temeiul unei libertati dobandite, omul culturii se joaca cu spor. Copilul nu recunoaste lumea pe care; jucandu-se, o dezmente constant. Jocul nu devine creator de cultura decat atunci cand in fiinta omului rolul social (esti jucat) si cel cultural (te joci) s-au oranduit antagonic. Colectia protestelor ludice ale fiintei mature este cultura.

FORMELE LUDICE ALE ARTEI JOHAN HUIZINGA

In unele limbi manuirea instrumentelor muzicale se numeste: "a juca", si anume, pe de o parte, in araba, si, pe de alta parte, in limbile germanice si in unele limbi slave, precum si in franceza.

Oricat de fireasca ni s-ar parea corelatia dintre muzica si joc, nu ne vine deloc usor sa ne formam o imagine clara a ratiunii acestei corelatii. O incercare de a stabili termenii comuni ai celor doua notiuni ar putea fi de ajuns. Jocul, spuneam, se afla in afara rationalitatii vietii practice, in afara sferei nevoii si a utilitatii. Acelasi lucru se intampla si cu expresia muzicala si cu formele muzicale. Jocul este valabil in afara normelor ratiunii, datoriei si adevarului. Acelasi lucru se intampla si cu muzica. Valabilitatea formelor si functiei muzicii este determinata de norme care nu sunt situate pe nici o latura a intelegerii si a configurarii vizibile sau pipaibile. Acestor norme nu li se pot da decat nume specifice proprii, nume valabile atat pentru joc, cat si pentru muzica, precum ritmul si armonia. Ritmul si armonia sunt, intr-un sens absolut identic, factori ai jocului si ai muzicii. Dar, in timp ce cuvânt este in stare sa transporte partial poezia din sfera ludicului pur in cea a intelegerii si judecatii, muzicalul pur continua sa pluteasca intru totul in sfera ludicului pur. Orice cult autentic este cantat, dansat, jucat. Pentru noi, purtatorii unei culturi tarzii, nimic nu este mai adecvat, ca sa resimtim ideea de joc sacru, ca emotia muzicala. Chiar si fara o raportare la reprezentari religioase definite, in savurarea muzicii perceperea frumusetii se contopeste cu sacral, iar in aceasta contopire opozitia joc-seriozitate se spulbera.

ELEMENTUL LUDIC AL CULTURII ACTUALE JOHAN HUIZINGA

Sportul ca functie sociala si-a largit tot mai mult semnificatia in societate si a atras inlauntrul domeniului sau tot mai mult teren.

Incercarile de indemnare, in putere si in capacitate de rezistenata au ocupat dintotdeauna un loc important in orice civilizatie, fie legate de cult, fie ca simple jocuri baietesti si divertismente festive. Societatea feudala a Evului Mediu a acordat de fapt o atentie deosebita numai turnirului. In puternica sa dramatizare si in haina sa aristocratica, turnirul nu poate fi numit sport pur si simplu, caci indeplinea in acelasi timp o functie teatrala.

Formele principale ale competiției sportive sunt, prin natura lucrurilor, constante și stravechi. În unele dintre ele, proba de putere sau de viteză se află ca atare în prim-plan. Alergarea pe jos (cu sau fără patine), cursa de cai (trap sau galop), ridicarea de greutăți, tragerea la țintă etc. fac parte din această categorie.

Deși în toate epocile oamenii s-au luat la întrecere ca să vadă cine aleargă, vâslește ori înoată mai repede sau cine stă mai mult timp sub apă, aceste forme de competiții nu adoptă decât într-o măsură redusă caracterul de jocuri organizate. Totuși nimeni nu va săvâși să le întituleze jocuri, ca urmare a însuși principiul lor general. Există însă și forme care evoluează de la sine spre stadiul de jocuri organizate, dotate cu un sistem de reguli. Acest lucru este adevărat mai ales în cazul jocurilor cu mingea și a celor de-a prinselea.

Ajungem acum la trecerea de la divertisment ocazional la întrecerile de club și competiționale organizate anume. Pe tablourile olandeze din secolul al XVII-lea, vedem omuleți care bat de zor mingea, dar despre o organizare a jocului în cluburi sau despre instituirea expresă de concursuri nu se aude, după câte știu, decât prea puțin. Este evident că o astfel de organizare expresă intervine cel mai lesne la jocurile în care un grup joacă împotriva altui grup. Procesul acesta este și el vechi de când lumea: un sat se masoară cu alt sat, o școală joacă împotriva altei școli, un cartier împotriva altui cartier. Mai ales jocurile cu mingi mari sunt cele care impun antrenarea în comun a unor echipe fixe, și tot acolo apare și activitatea sportivă modernă.

Evoluția activității sportive are loc, începând cu ultimul sfert al secolului al XIX-lea, în sensul că jocul este privit cu tot mai multă seriozitate. Regulile devin mai severe și asociate cu tot mai multe subtilități. Nivelul performanțelor crește.

În societatea zilelor noastre, sportul ocupă un loc detașat de procesul de cultură propriu-zis, care se desfășoară în afara lui. În civilizațiile arhaice, întrecerile făceau parte din serbarile sacre. Erau indispensabile, ca acțiuni sfinte și izbăvitoare. În sportul modern, această legătură cu cultul s-a pierdut cu totul. Sportul a devenit absolut profan și nu mai are nici o legătură organică sau de altă natură cu structura societății, chiar dacă exercitarea lui este impusă de autorități. Azi, sportul este mai degrabă o manifestare autonomă a unor instincte agonale, decât un factor al unui simț comunitar fertil. Perfectiunea cu care stie tehnica socială modernă să amplifice efectul exterior al demonstrațiilor de masă nu schimbă cu nimic faptul că nici olimpiadele, nici organizarea sporturilor în universitățile americane, nici propaganda zgomotoasă referitoare la competițiile internaționale nu pot înălța sportul la rangul de activitate creatoare de stil și de cultură. Oricât de important ar fi el pentru participanți și pentru spectatori, sportul rămâne o funcție sterilă, în care vechiul factor ludic s-a stins.

COPILARIE

-ANTOINE DE SAINT-EXUPERY -

"Lui Leon Werth

Copiilor le cer iertare ca am inchinat aceasta carte unui om mare. Am un motiv seris: acest om mare este prieten din cati ani am eu pe lume. Mai am un motiv: acest om mare poate sa priceapa totul, chiar si cartile pentru copii. Am si un al treilea motiv: acest om mare traieste in Franta, unde sufera de foame si frig. Are nevoie de multa mangaiere. Daca toate motivele insirate nu sunt de ajuns, tin ca aceasta carte s-o inchin atunci copilului de odinioara, caci acest om mare a fost candva copil. Toti oamenii mari au fost candva copii. Dar putin din ei isi aduc aminte.

Asa ca fac urmatoarea indreptare: LUI LEON WERTH PE CAND ERA BAIETEL."

- ALEXANDRU VLAHUTA -

"Noi, cei mari, uitam adesea c-am fost copii. Si lucrul acesta ar trebui sa ni-l aducem aminte, mai ales cand ne gasim in fata copiilor"

- VIRGINIA CARIANOPOL -

<<"Scufita Rosie", "Alba ca Zapada", "Fetita cu chibrituri" sunt povesti care pot fi istorisite de zeci si sute de ori, chiar si de copii care n-au invatat in sa citeasca. Povesti ca acestea nu te mai saturi recitindu-le, ascultandu-le, urmarindu-le la cinema sau pe ecranul televizorului.

Sunt in sa cateva basme de un fel cu totul deosebit: doar cuvintele povestitorului si uneori, maiestria unui artist al imaginii le pun cu adevarata in valoare farmecul aparte.

Peripetiile Alisei in Tara Minunilor cuprinde un sir intreg de intamplari, care de care mai nastrusnice. Fiecare amanunt pare atat de fantastic, desprins de realitate, incat intregul basm - o adevarata sarada - se dovedeste aproape imposibil de repovestit.

Astfel - multa vreme si de catre foarte multi - Peripetiile Alisei in Tara Minunilor a fost considerata doar un simplu joc al imaginatiei.

Ce este aceasta "Tara a minunilor" ? Un fel de imparatie de vis a cartilor de joc si pieselor de sah, in care se intalnesc fiinte dintre cele mai obisnuite, ale vietii de toate zilele.

Alis ! In mana-ti blinda ia
Copilarescul basm si-l pune
Langa curatele-ti cunune -
Ca pe un pal manunchi de flori, ce-un calator,
Pe-ndepartat meleag, statu cindva s-adune. >>

- TUDOR ARGHEZII -

"Sa ma pazeasca Dumnezeu, nu am cautat sa fac

literatura, dar am cautat cuvintele care sar si frazele care umbla, de sine statatoare... . Insa cautand cuvinte saritoare si gasind putine, am inlocuit natura lor printr-o natura de adaos si m-am apucat sa fac resorturi pentru cuvinte, ca sa poata sari. N-am facut altceva nimic, m-am jucat. "

- OV. S. CROHMALNICEANU -

" Arghezii isi fabrica un soi de poezie voit neindemanatica din suprem rafinament. De la Morgenstern nimeni nu s-a "copilarit" cu atata aplicatie voioasa ca el. Ritmurile se reduc la cea mai elementara alternanta jucausa de accente. Limbajul adopta fara nici o jena formulele familiare. Poetul se impiedica, se incurca, se balbaie, cu o gratie inasa inimitabila.

El incarca jocul cu forta subversiva de a discredita activitatile "serioase", scotandu-le la iveala o mecanica absurda.

Jocul poseda o primejdioasa facultate mimetica. Imaginatia infantila isi gaduie o mare libertate, dar se complace mereu sa reproduca actiunile mature in variante insolite. Pe o ipoteza de plecare himerica, fantezia copilului construiește un edificiu delirant, cu logica riguroasa a vietii curente. Jocul produce astfel prin ricesu o serie de caricaturi ale ocupatiilor "serioase", carora Arghezi se amuza sa le releve absurditatea. Daca in fruntea societatii ajung toti cei nechemati, pentru ce atunci conducatorii n-ar fi alesi, pur si simplu, dupa marimea picioarelor? Daca atatia idioti reusesc sa obtina titluri academice, pentru ce examenele nu ar decurge ca in tara lui "Pierde-Vara"?

Nonconformistul Arghezi gaseste din nou ocazia de a pleda cauza unor valori dispretuite. A privi lucrurile cu candoare copilarasca, a le lua "in joaca" sunt atitudini desconsiderate. Dar aceasta se petrece numai datorita unei pierderi de criterii axiologice autentice.

Jocul e creativitate pura, gratuita si placerea ei n-o au decat copilul, poetul si Dumnezeu. Placerea ludica este la Arghezii o bucurie absolut curata, care, prin lipsa ei de orice interes lumesc, isi manifesta natura divina. Ne intalnim si aici cu acelasi reflex al unei sensibilitati religioase antrenante pe drumul teologiei negative."

- GHEORGHE CALINESCU -

"Jocul nu este pentru fiinta umana doar o tema culturala si literara, ci si, in buna masura, un mod de existenta. Exista varste si profesii, ocupatii care reduc viata omului la manifestari caracterizate printr-o mare doza de gratuitate. Intr-un anume fel, copilaria se confrunta cu jocul. La aceasta varsta jocul este, fireste, mai mult o joaca, adica o forma de participare inconstienta la cadrul si conventiile jocului.

Jocul este forma de manifestare care poate arata intr-o masura destul de exacta ceea ce este ascuns in om.

Exista in literatura o tema a jocului care se confrunta in general cu temele varstelor crude. E aici o cautare a unei stari de maxima libertate si fericire. Dar nu e doar atat. Coborand spre originile identitatii sale, scriitorul se indreapta, cu speranta de a intelege mai mult, si spre sursele sau resursele propriei sale

creativitati. Scrisul artistic insusi e un joc superior si faptul ca multi scriitori dedicati temelor inalte si grave nu evita, ci dinpotriva, domeniul paraliterar al cartilor pentru copii vine si dintr-o necesitate de acobori seriozitatea jocului de-a / cu literatura in spatiul pur al jocului care este copilaria.

Jocul in literatura este jocul cu literatura. Iar jocurile literaturi sunt jocurile vietii. "

O COPILARIE APARTE

MIHAI EMINESCU

Era cel de-al saptelea copil al caminarului Gheorghe Eminovici si al sotie sale, Raluca. Mihai era frumos, nu prea inalt, cu parul negru bogat, ochii negri si fata smeada. La o prima impresie nu parea a fi nici mai cuminte si nici mai zvapaia decit oricare alt baiat, crescut in libertate la tara (pe mosia Ipatestilor, de langa Botosani), unde largul campilor, luciul apelor si desisul codrilor indemnau la zbenguiala si hoinareala.

Dintre totii fratii, cel mai apropiat tovaras de joaca al lui Mihai, era Ilie, mai mare cu 3 ani. Impreuna dadeau iama prin ograda, intrand in conflict cu gastele si il calareau pe Soltuz, cainele de la stana, transformat ad-hoc in bidiviu focos. Sau nascoleau jocuri caracteristice copiilor de la tara: improvizau care cu boi din coji de nuca, la care inhamau melci batrani, cu coarne, construiau turnuri din carti de joc sau catati din lut si stuf, se angajau in lupte crancene cu broastele, balacindu-se in iaz, iar daca era cazul, mutau razboiul la munte, sus, pe sura de paie, asa cum rezulta din amintirile consemnate de poet.

" Copii eram noi amandoi,
Frate-meu si cu mine.
Din coji de nuca car cu boi
Faceam si inhamam la el
Culbeci batrani cu coarne

Si el citea Robinson,
Mi-l povestea si mie;
Eu zideam Turnul Vavilon
Si mai spuneam
Si eu cate-o prostie.

Adesea la scaldat mergeam
In ochiul de padure,
La bolta mare ajungeam
Si-ntr-al mijloc...inotam
La insula cea verde,

Din lut acolo am zidit,
Din stuful des si mare.
Cetate mandra la privit,
Cu turnuri mari de tinichea
Cu zid impresurata.

Si frate-meu ca imparat

Mi-a dat mie solie,
Sa merg la broaste nempacat
Sa-i chem la batalie -
Sa vedem cine-i mai tare

Si pe sura ne plimbam
Peste stof si paie
Si pe munti ne-nchipuim.
Ca faceam bataie
Marsaluim alaturi.

Si pe cap mi se imfla
Casaca pe hartie.
O batista intr-un bat,
Steag da batalie
Cantam: Trararah !"

Numai ca, spre deosebire de fratii sai mai mari, chiar si de Ilie, care calareau pe mosie, Mihai disparea uneori de acasa, lipsind, spre supararea parintilor, zile intregi. Ratacea unde se imprietenea cu vre-un mosneag sfatos sau cu o baba buna de gura, care-i spunea povesti fantastice, nascociri populare, snoave, ghicitori si-i cantau doine. Alteori, se oprea la cate-o stana sau, cu o carte sub brat, se infunda in codru, unde atipind in susurul izvorului, admira natura si ramanea acolo chiar si peste noapte. Ne-o marturiseste asa cum stie el asa de bine, in versuri:

" Fiind baiet, paduri cutreieram
Si ma culcam adesea langa izvor
Iar bratul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa suna-ncetisor:

Un freamat lin trecea din ram in ram
Si un miros venea adormitor.
Astfel eu nopti intregi am mas,
Bland inganat de-al valurilor glas. "